

קובץ
הערות וביאורים
blkos, בנגלה ובחסידות

תשא
פ' פרה
גליון כב (קכח)

חצאו לאור ע"י

תלמידי בית המדרש זמושד חינוך אחלי תורה
417 טרי עוזנץ • ברוקלאן, ניז'ז'יק

שנת חמישת אלפים שבע מאות ארבעים ותשעים לבריאה
שנת השמונאים לכ"ק אדמור' שליט"א

בס"ד עש"ק פ' חטא וחייב שנת ביאת מישיה

תגכון ה עביגן גם

לקרט יש Ichrot

בגדר קריית המגילה דכפרים

- א) כל החודש כשר למגילה ד
ב) בן כפר שבא לעיר בי"ד ד
ג) אי שיין לא תחגוזדו בקריה דכפרים ה
ד) שיטת רשותי דבן עיר קורא לכפרים ו
ה) הרמב"ם לא הביא הדין בן כפר שבא לעיר בי"ד ... ו
בן כפר שבא לעיר אם חוזר וקורא ז
אם הימים אחר י"ד וט"ו הם שלולים או באותם הימים ... ח
הנפ"מ בין הבשר מצוה להכשר דהכשר ט
כבד אבני המזבח ט
אכילת סעודת שלישית יא

שייחות

שאלות בהחותוועדות דפוררים בהענין דכתיבת המגילה יב
שע"י העלי' לחורה מעיד על כשרותה (גלוון) יג

שורות

הערות ללוח היום יומ יד

לְקֻוטִי שִׁיחָוֹת

א. בלקו"ש פורמים - תצווה מבאר בארכוה החילוק בין הא דאמרינן דמגילה נקראת בי"א וכו', להא דכל החודש כשר למגילה, דהא דמגילה נקראת בי"א וכו' א"ז רק עניין של חשלומין מצד חיוב הגברא, אלא דזהו בעסם ומון קריית המגילה לבני כפרים, (בדיליך בגם, מזמןיהם - זמניהם הרבה תיקונה להם), היינו דחל ג"כ על החפצא דזמן, שנעשה זמן של קריית המגילה, משא"כ בהא דאמרינן דכל החודש כשר למגילה, הוא רק קיום מצד הגברא בגדר חשלומין, אבל הזמן מצ"ע איינו זמן של קריית המגילה, ועפי"ז מחרץ ג"כ לשון המשנה " מגילה בקראת בי"א וכו'" ולא " שורין את המגילה ", לומר דאי"ז רק מצד הגברא, אלא דזהו זמן של קריית המגילה, עי"ש בארכוה בדברים הנחמדים.

ועפי"ז נראה לתרץ בפסחות הא דאמרינן דכל החודש כשר למגילה, וכן נפסק בשו"ע מבואר בהשיכחה, ולכאו הרוי לשון המשנה בריש מגילה הוא לא פחוות ולא יוחר", וא"כ אין אפשר לומר שאפשר לקרות המגילה בכל החודש? אבל לפה הנ"ל ניחא מאר, דכוונת המשנה הוא בוגוע ל"נקראת", היינו לזמן הקראיה, דבזה הוה לא פחוות ולא יוחר, אבל בוגוע להגברא, שפיר אפשר לקרות כל החודש.

ב) בהערה 28 כתוב וזה": ומה שבזמן הזה "אם נזדמן לו אח"כ מגילה חזוז וקורא אותה ביום י"ד אפי' קרא תחילתה ביום י"ג מ"מ קרא אותה שלא בזמןנה" (רמ"א בשו"ע חרפה ס"ז) - י"ל כיון דמעיקך הדין בזה"ז אין קורין אותה אלא בזמןנה (בי"ד וט"ו). אבל צ"ע דבב"י לטור שם ס"ד"ה שדרו (ועד"ז בכל בו הל' פורמים) כתוב שהוא כדיין בן בפר שהקדמים ליום הבנינה שם ה' בעיר בי"ד חזוז וקורא עליהם (מגילה יט, א. ראה פירש"י שם) אבל ראה חותם שם ד"ה בן כפר ד"געשה בבני העיר". ויל' שכון ה' עיקר החקנה דאנשי כננה"ג. וראה לשון הר"ח שם. וכן ממש מעכט בו שכוב: אמנים אם נתעכט ונמלך ולא הילך חזוז וקורא בי"ד בן, כדיין בן כפר וכו' שבזה איגלאי מילחא שמעולם לא נכנס בגדר דמפרש ויוצא בשירה. עכ"ל.

ולכאורה נראה לומר דברמת פלייגי בזה ר"ש", וחותם, בגדר הקראיה לבני כפרים, דרש"י סב"ל שהוא רק עניין של חשלומין, אבל איינו עניין של קרייה בזמןנה, וחתום סב"ל דהוה קריאה בזמןנה, דהנה כתוב הריטב"א שם וזה": אמר רבא בן כפר שהלך לעיר ביכוב"ב קורא עליהם. אפי', עחיד לחזור לכפר קודם בוקר י"ד חייב להטעכט שם ולקרות עליהם, ומפרש טעם דהאי לבני עיר עמי מקרי, ורבנן הוא דחקינו ליא' ביום הבנינה, וכי תקין לו לי' היכא דאיתיה בכפר, אבל היכא דאיתיה בעיר לבני העיר עמי מיהוי, ונראה לבני עיר ממש קامر, שקורא עליהם אפי' ביום... ופירש"י (ד"ה בין בר ובין בר) דבר איתיה נמי בעיר ליל י"ד איינו חייב לקרות עליהם אלא

בלילה אם חזר במקומו ולא הי', שם אלא בלילה, וαιינו נכוון עכ"ל. היניינו דהרייטב"א סב"ל דגעשה כבן עיר, ולכון צריך לקרוות גם ביום י"ד כבן עיר, משא"כ רשותי סב"ל דצරיך לקרוות רק בלילה כשהוא בעיר, אבל לא ביום.

ובאיור פלוגתיהם אפשר לומר עפ"י הג"ל, רשותי לא סב"ל דגעשה כבן עיר, והוא לצריך לקרוות בלילה (אף שהקשו שם החוסם דלמה קרא בא בעמיהם), היניינו משום דמה שקרה ביום הכניסה, לא הי', זה אלא קריאה של שלולומין, אבל אי"ז קריאה בזמנה, ולכון שנמצא בעיר בליל י"ד, ואפשר לו לקרוות קריאה בזמננה, בודאי חייב לקרוות בזמננה, משא"כ החוסם והרייטב"א דסב"ל דגם ביום הכניסה הרי זה קריאה בזמננה, ולכון הקשו דלמה קרא בא בעמיהם, וע"ז חירצו דעתכיו נעשה דיןנו כבן עיר, (כג"ל דבן תיקנו מעיקראadam בליל י"ד הרי הוא בעיר הרי הוא בן עיר) וכיון דהוה בן עיר מובן לצריך לקרוות גם ביום י"ד כבן עיר.

ועפי"ז אפשר ג"כ לבאר דברי התוס' שם בד"ה בן כפר, שהביאו דברי רשותי וಹקשו: וקשה למה יחוור ויקרא שנוי בעמיהם ומ"מ נראה דשפир פירש"י דכיוון שהי' בעיר בלילה נעשה כבוני העיר כו', ע"כ. ולכאו, איננו מובן כוונתם דמחחילה הקשו על רשותי, ואח"כ כתבו דם נראה דשפир פירש"י? ואפ"ל דכוונתם להקשوت על רש", שלא סב"ל דגעשה כבן עיר (כפי שמשמעותו שקורא רק בלילה) וע"ז הקשו דא"כ למה קרא שני פעמים? כי התוס' לשיטתם דגם קריאתם ביום הכניסה ה"ז קריאה בזמננה), אבל אה"כ כתבו דשפир פירש"י, היניינו דם הדין נכוון לצריך לקרוות ביום י"ד, אבל מטעם אחר משום שנעשה כבן העיר, והנפק"מ בזה הוא בנוגע ליום י"ד.

ג) ועי' יבמות יג,ב: חנן החם מגילה נקדמת בי"א וביב"ב וכמו "אל לר לר" יוחנן איקרי כאן לא חתמודדו לא העשו אבודות אבודות, ופירש"י בד"ה לא חעש: דנראה כנוהגין בחרות כסוקרים כפרים או המgilah ביום כביסה, ועидות גדולה ביום י"ד ומוקפין חומה בט"ו אל עד כאן לא שנייה מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין, מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין, אל אמינה לך אנא איסורה דامر רב שמן בר אבא א"ר יוחנן לקיים את ימי הפורים בזמןיהם זמנים הרבה חיקנו להם חכמים ואת אמרת לי מנהגא. ופירש"י בד"ה אמינה לך אגא איסורה: דאסטרו יהו רבנן לבני ארבעיסר دائיב עלי למיקרא בחמיסר לא פצו וכון בניאט"ו ביום י"ד ודמאי לשוני תורות, ע"כ. ולכאותה קשה מה מחילה כתוב רשותי שהקושיא הוא גם מבני הכהרים, ואח"כ מפרש הקושיא רק מעירות ובדרכיהם?

ובאיור הדריטב"א שם לפyi רשותי, דמחחילה מפרש רשותי דהקוושיא היא ג"כ מיום הכניסה זהו לפי סברת ר' יוחנן שכון הבין ר' יוחנן קושיתתו דפריך מכולחו, וכשאמר לו ב"ל דשאני איסורה ממנהגא,תו לא קשיא כלל מיום הכניסה דשם

הויל רק כמו מנהג דהלא גם בני הכהרים יכולין לקרוות ב"ד, ורק שוקלא הקילו להם לקרוות ביום הכהנימה, ואם לא רצוי להקדים ובאו לקרוות ב"ד הרשות בידם, א"כ א"ז חקנה קבואה שיקרוואו ביום הכהנימה, במילא א"ז כשי חוראות, ולכון פירוש"י אח"כ דכל הקושיא דר"ל היא מ"ד וט"ו דזהו חקנה קבואה ואין לשנות.

אבל עי' שם בדף י"ד, א, בחדוד"ה כי אמרינן דסב"ל להחוט דאפי' בבני הכהרים שיר' העניין שלא חתגוודדו, וקושית ר"ל הוא גם בני הכהרים עי"ש, ועי' ג"כ ברא"ש שם סי' ט'.

ואפשר לבאר זה עפ"י הנ"ל, דרש"י לשיטתו דקראי את בני הכהרים הוא רק עניין של שלוםין לי"ד, ואינו חקנה זמן מיוחד, לכן סב"ל שלא קשה כלל מבני הכהרים בג"ל, דהוה כמו מנהג, אבל החוט סב"ל בג"ל דזהו חקנה זמן חדש, ולכון זה נראה כב' תורות, ואף דיש להם רשות לקרוות ב"ד, מ"מ כיון דבפועל תיקנו להם זמן חדש הרי זה נראה כב' תורת, (והרי גם בני עיריות יכולין לילך לכהרים ויקראו בט"ו, וכן להיפך) ולכן לשיטתם הקושיא היא גם בני הכהרים.

ד) ועי' בחוט ששבחו ז"ל: ואומר הרב רבוי חיים הכהן דבני כפרים היו קורדים בערים כדמותם בירושלמי, והשתא הו שתי בתה דיננים כב' עיריות, דברכי האי גוזנא לא שיר' לא חתגוודדו אפי' לאבוי, והא דקרי לי' יום הכהנימה לפיה שבערים היות מחאפסים לבא לבית הכהنت כב' וה' לקרוות החורה, וכן נראה DAMER בירושלמי דבן עיר אינו מוציאין בן כרך דכל שאין מחייב בדבר אינו מוציאין אחרים ידי חובם, וכיון שבני הכהרים היו בקיאים לקרוות ודאי היו קורדים בערים, עכ"ל.

אבל הרי רש"י פ"י, בריש מגילה שבני הכהרים לא היו בקיאין לקרוות ואחד מבני העיר הי' קורא להם בעיר, וא"כ עדיין יוקשה קושית החוט, דשם משומן לא חתגוודו? אבל לפיה הנ"ל ניחא, דרש"י לא הי' הקושיא מעיקרה בני הכהרים כיון דאיינו אלא עניין של שלוםין.

ועפ"י"ז אפשר ג"כ לחרץ קושית החוט, לפי שיטת רש"י, دائיר אפ"ל בן עיר הי' קורא להם בעיר, הרי מבואר בירושלמי בן עיר אינו מוציאין בן כרך? (וראה הערא 38 שיש שקו"ט בשיטת רש"י בהר"ן ועוד).

ולהנ"ל אפ"ל דשיטת רש"י היה דודוקא בן עיר אינו מוציאין בן כרך, כי הזמן דט"ו איינו זמן החיוב שלו כלל, משא"כ הכא, דבאמת גם בני הכהרים החיוב שלהם הוא ב"ד, אלא שיש שלוםין בזמן זה גם לפוני זה ביום הכהנימה, וא"כ כיון דרוצה לקרוות להם להוציאין בחיוב של י"ד, דזהו ג"כ זמן החיוב שלו, הנה בנדו"ז שפיר מוציאין אותם, ולכון יכול לקרוות להם.

ה) הלח"מ (הלו מגילה פ"א הל"י,) כתוב ויז"ל: עוד

אייכא בגמ' (יט,א) אמר רבא בגין כפר שהלך לעיר ביכוב"כ קורא עמהן, ולא הביאה רבינו ז"ל משום לדידין הכהרים והעיירות שווים, דלייכא יומם הכניסה כו', אע"ג דזחוה ודאי דוחק דבריו דהזכיר הדינאים שהוא בזמן הכניסה הי' לו להזכיר הכל ולא להזכיר מקטת ולהזכיר מקטת, עכ"ל. בגין הקשו במרקבה המשנה ובפתח הדבר על העיתור מגילה אותן טו, ויעוין שם מה שתירצטו.

וכדי להביא בזה תירוץ שבט' משנת יעוץ סי' פ"א, דבריש מגילה שאל בגמ' מגילה נקראם בי"א מגילן, ומבייא דרשה דאמר קרא לקיים את ימי הפורים האלה בזמןיהם, זמנים הרבה תיקנו להם, ור"ש ב"ג אמר קרא ביוםיהם אשר נחו בהם היהודים, ימים רבים ימים מזמן מזמן הרבה תיקנו להם, נעשה הדברות,adam ילפינן מזמןיהם בזמןיהם הרבה תיקנו להם, זה זמן עצמו של קריית המגילה, אבל אי ילפינן מכימים אשר נחו וגו', אין זה זמן עצמו, אלא חלומות להזמן די"ה. ולפי"ז מבادر דרבא דסב"ל בגין כפר שבא לעיר בליל י"ד, דחוזר וקורא עמהן סב"ל הדרשה דכימים אשר נחו בהם וגו', ובמי לא נמצא דקראיathon דבאים הכניטה לא הי' קרייה בזמן אלא בחולומין, ולכן עכשוו חוזר וקורא בי"ד מצד קרייה בזמןה, אבל הרמב"ם דבפ"א ה"ד פסק כהדרשה דבזמןיהם יעוז', נמצא דבאים הכניטה הרי זה קרייה בזמןה, ולכן סב"ל בגין כפר שבא לעיר אינו חוזר וקורא, כיון שכבר קרא בזמןה, ולכן לא הביא הרמב"ם הר דין, ויעו"ש בארכוה בכל עניין זה. (ולפי"ז הרמב"ם לא סב"ל ג"כ דעתה לבני העיר עד שכתחבו התום, מבואר בהערה הנ"ל).

הרב אברהם יצחק ברוך גערליך
- ר"מ בישיבה -

ב. בלאקו"ש פורדים - תצוה מבادر בארוכה שקריית המגילה בי"א כו', אדר לבני הכהרים אי"ז רק השלים לקיום המצוה שעיל הגברא אלא "מגילה נקראת", הרי"ז גדר קיומ קריית המגילה זמן קריאתה כו'. עי"ש.

ובהערה 28 מקשה: ומה שבזמן הזה "אם נזדמן לו אח"כ מגילה חוזר וקורא אותה ביום י"ד אפי' קרא חלה ביום י"ג מ"מ קרא אותה שלא בזמןה" (רמ"א בשו"ע חרף' ח ס"ז) – י"ל כיון דמעיקר הדין בזה אין קורין אותה אלא בזמןה (בי"ד וט"ו).

וממשיך: אבל צ"ע דבב"י לטור שם סד"ה שדרו (ועד"ז בכל בו היל' פורדים) כתוב שהוא בגין בגין כפר שהקדים ליום הכניסה שאם הי' בעיר בי"ד חוזר וקורא עליהם (מגילה יט,א, ראה פרש"י, שם).

ולכאו', ילו"ע מדוע הוצרך להקשوت לדברי הב"י ולא מהדין גופא מדברי רבא שם בגין כפר שהלך לעיר בגין בר ובין בר קורא עמהן כו'. דהרי הביאור בסעיף זה קאי בעיקר לפוי עיקר התקנה

שבמשנה כו', קריית המגילה לבני הכהרים, לא בזה"ז שאמך דין זה
ובחשפה ראשונה חשבתי שחייבן שבדררי רבע שם מפורש
מאי טמא האי לבני העיר בעי למקרי ורבנן הוא דאקללו על
הכהרים כדי שיספיקו מים ומazon לאחיהם שבכרכין (הני מיili),
כפי איתמי' בדוכתי' אבל כי איחמי' בעיר לבני העיר בעי למקרין),
שמפרש הטעם מפני הקס"ד בגמ' שם ד.ב. ולא מפני המסקנה שם
(כהנבא בהשicha ריש סעיף ג' ובהערות), מן פנוי שמספקין.

ולבן הי' אפשר לדוחוק, שבדררי רבע קאי רק לפי טעם זה
שמפורש בדבריו, בשבייל חקנתא דכרכין, וזה מכיוון שבידי נמצא
בעיר ואינו מספק מים ומazon חל עליו החוב לקרות לבני העיר.
אבל לפיה המסקנה מפני שמספקין, שהוא טובת בני העיר שכבר הוא
לهم וככיו"ב ללכו"ע, לא חיבוהו חכמים שיקראו עזה"פ.

ואף שדווח הוא לפרש שמאמר רבא הוא לא למסקנת הגם,
בראה גם טו"א בגמ' שם שמספרש רבא לא מבעי' קאמר: ל"מ אי
ה"ט דאקללו לטובותם מפני שמספיקין' לא אטרחו רבנן לבוא לעיר
ביום הקרייה השחא שחן בעיר אין כאן טורה ואין להם שום טובה
ושPsiṭṭa דקוּרין עמהם אלא אפי' ה"ט דאקללו משום טובה עיריות
כדי שיספיקו וה"א אפיקלו בשהן בעיר א"צ לקרות עמהן כדי שייה
פנויים להספיק קמ"ל שלא נקראת[ן].

אבל מכיוון שסוס"ס הביא רבא בלשונו הטעם דקס"ד, וכן
הביא מזה שבב"י הוכיח מדין הנ"ל בזה"ז להיווצה בשירא כו',
ומזה מוכח שהוא הבהיר ולהלכתא ומסקנת הגם'.

דא"ג בשולי הגליון להערה 28: מההשוואה בב"י מוכח
שהם בזמן זה קריית המגילה כו' הוא לא רק מנהג לזכרין
בעולם וככיו"ב, בערה"ש סוס"ס חרף' ח כתוב כן מפורש "שהקרייה
از הוה רק לזכור בעולם... אלא כלימוד בעולם... הקרייה שעברה
לאו כלום", אשר מדברי הב"י ומביאור שהשicha כו' מובן
שדבריו מושללים.

הרב נ. שפירא

ג. בלקו"ש פורדים – חזויה בהערה 36 כתוב וז"ל: "ויל שזחו
הנפק"ם בין הדרשה להבלוי זמנים הרבה תקנו להם", לדעת ר'
יונה בירושלמי שם "זמןם חריט", שא"ז עצם זמן קרייה.
לדעת ר' יוסה בירושלמי שם "זמןם שקבעו להם חכמים" (ראה
פנ"מ "שהכתוב ניתן לדרוש לחכמים"), לכוארה ייל שהוא רק
בזמן שלומין וככיו"ב (וע"ד כל ימי החודש לדעת הירושלמי).
עכ"ל.

ולבאו', יש להבין למה לא הביא ג"כ הדרשה השניה, בבבלי
ריש מגילה שם דר' שמואל בר נחמני אמר כיימים אשר נחו בהם
היהודים ימים כיימים לרבות י"א ו"ב וככו', הרי בזה גופא יש
לחלקadam דרשינן "מבזמןיהם" הרי זה זמן עצם, אבל אם
דרשינן "מכיים" הרי זה כמו שלומין? א' הת'

ד. בלקו"ש יתרו ש.ז. סע"י ו' מבואר שיש "נפ"מ לhalbca בין הכלש מזכה לדבר שהוא רק הכלש רהכשר, שבהקשר אמר' שגעשיה כמו גוף הדבר עצמו משא"כ את הוא רק הכלש דהמשר.

ועפי"ז יש ליחס מה שהק' הטורי אבן (חגיגה ב: ד"ה לישא) על חוס' ב"ב י"ג, ד"ה כופין דס"ל לר"י דהעשה דפ"ו איננו דוחה הל"ת דלא יהיה קדש כיון דאיינו בעידנה ממשעת העראה Ка עקר ללאו ועשה דפ"ו לא מקיים עד גמר ביאה.

והק' הטו"א דשי' הר"י (יבמות צ:) דאך שאיסור כלאים הוא בשעת לבישה ומזכות ציצית הוא לאחר שלבש ונחטעף בה, אעפ"כ אמר' דעדל"ח אף דלא הווי בעידנה. וע"כ הטעם כיון דא"א להיוות לבוש בה רק ע"י לבישה נחשב הלבישה כהחלה המזכה. לעניין זה. וא"כ אמר' לא אמר' בזה בנגד"ד כיון דבגמר ביאה הוא מקיים מזכות פ"ו, וא"א להיוות kali הקדמה העראה, א"כ ליחס העראה להחלה המזכה לעניין זה, כמו אמר' גבי ציצית.

ועפ"י הנ"ל מובן שפיר דהמזכה הוא הבנים והגמר ביאה (עצמם) הוא רק הכלש, וממילא דוקא על הגמר ביאה שהוא הכלש אמר', עשה דוחה ל"ת כיון דנחשב כחלק של המזכה, משא"כ העראה שהוא רק כמו הכלש דהמשר לא אמר' שגעשיה כמו חלק של המזכה עצמה ומילא לא אמר' עדל"ח.

ועיל' ג"כ במנו"ח סי' א' ועפ"י הנ"ל מובן היטב. ועי' אמר' מרՃבי להגאון הר"ר מרՃבי מעונטליק שליט"א עמוד קב' ואילך שמתרכז בעין זה.

א' התמימות
- חות"ל 770 -

ה. בלקו"ש פ' יתרו ש.ז. מביא המכילה על הפסוק ולא חולה במעלות וגוו' ומה אם אבניים שאין בהם דעה לא לרעה ולא לטובה אמר הקב"ה לא חתנהב בהם מנהג בזיוון חבידך שהוא בדמותו יוצרך ומקפיד על בזינו עאקו"כ. ע"כ ואח"כ בסעיף שלימוד זה בחוב המכילה לאחר הלימוד על פסוק אשר לא חלה ערוחך עליו, עליו אי אתה פוטע פסיעה בסה, אבל אתה פוטעכו' בהיכל ובק"ק, שי' בדין ומה אם מזבח הקל אסורכו' ההיכל וק"ק החמורים דין הוא שאסורכו' ח"ל אשר בו עליו, בו אי אתה פוטעכו' ע"כ. וממשיך בהשichaadam וואס דער ק"ו הנ"ל קומט אין מכילה גלייך נאר דעם מיעוט, עליו אי אתה פוטעכו' איז י"ל איז דער מיט ווערט באווארנטס וואס מקאן פרעגן. דער איסור ופַן לא חלהכו' איז לבאו' ניט מצד אבני המזבח מצ"ע נאר צוליב דעם וואס בו' (אן עניין פון קדושהכו' פארבונדן מיט כבוד השם וואס איז שורה אוון מזבח, כר' היינט זווי קען מען פון די אבניים אפלערנצען בנוגע "חביבך"כו' וויבאלד אבער איז מאהט פריער אפגעלערנטס עליו אי אתה פוטעכו' אבל אתה פוטע פסיעה בסה בהיכל וק"ק. כו' (וואס לפוי קס"ד הנ"ל איז דעם איז פארבונדן מיט כבוד המקדש וכו' וואלאט דער איסורכו' בעדרטט חל זיין בהיכלכו' מיט אב"ש וק"ו, היה זיין זייןן חמורים מן המזבח). איז דערפון מובן

אד דער איסור לא צעה גו', כו', נאר (בעיקר) מצד די אבני המזבח עצמן, ובמילא קען מען פון דעם אפלערנצען א ק"ו ומזה אם אבניים כו', חבירך כו' דין הוא שלא תנהוג בו מנהג בזיזון.

ולכאו' צ"ל אם נאמר שתירוץ המכילה מהו החילוק בין מזבח להיכל וק"ק הزا רקס מצד גזרת הכתוב בלי טעם, ואז הלימוד השני מה אבניים שלא תנהוג בזיזון חביריך לא כ"ש הווא דרך דרוש ואיננו שיריך להקדים, אבל לפפי ההסביר שבשיכחה שבלי ההקדמה הנ"ל לא נופל לлемוד לחבירך, כי המזבח הווא מצד קדושות המקדש משא"כ בחבירך, ורק לאחר שמכריך שאיסור הבזיזון הווא מצד האבניים עצם ולא מצד קדושתם, כי אל"כ מהו החילוק בין המזבח להיכל, אבל קשה גם לפ"ז מהו החילוק בין המזבח ומעלות ההייל הלא גם הם אבניים (וכמו שכוחב לקמן שזכה קשה לרשות). ואם מצד גזרת הכתוב אל"כ הדרא קושיא לדוכחא מפני לנו שהוא מצד אבני המזבח עצמן.

אח"כ בסעיף ה', אין דעם איז דער חילוק צווישן דער מכילה אין רשותי אין וואס באשטייט דער איסור.

לדעתי המכילה באשטייט דער איסור אין פעלות האדם כו', רש"י - פשוט - קען איזוי ניט לערנצען כו', נאר ביי די אבני מזבח כו', הוואיל ויש בהם צורך - כו', איז די בהננים קענען ניט טאן זייןער עבדה כו', סיידין דורך זייןער עוללה זיין כו', אויף די אבניים, אוון איז דאם איז דער טעם פון לא תנהוג כו' בזיזון וויליל דורך כו', בזיזון כו', צו די אבני מזבח איז מען בדרך מAMILIA אויך מבזה די בהננים ע"כ והיינו לפירש"י אין האיסור מצד פעלות האדם שעווה מעשה בזיזון כי איז לא יהי' חילוק בין מזבח והיכל, אלא שבזה אין איסור כי המתחזה אין מרגביש כלום בדלקמן בהשיכחה, אלא האיסור כוון שיש בהם צורך לכובנים לעשות עבודהם ובמילא כאשר מבזה האבניים על ידם הווא מבזה הפהננים שצדריקים להם.

אבל לבאו' קשה כי העיקר חסר מן הספר שהי' לו לרשותי לאמר הוואיל ויש בהט צורך לכובנים או לכל הכהנים, ואפשר לתרץ מלשון רש"י ומה אבניים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיזון, אמרה תורה הוואיל ויש בהם צורך לא תנהוג בהם מנהג בזיזון, ע"כ הנה כוחב כאן רק טעם א', למה לא תנהוג בהם מנהג בזיזון, שום שיש בהם צורך, ואח"כ בחק'ו מזה בחבירך גותן שני טעמים א) חבירך שהוא בדמות יוצרך וו) ומקפיד על בזיזונו עאכו"כ.

הנה מזה שטעם שיש בהם צורך הוא נגיד דמות יוצרך, היינו כמו חבירך מורה על אחר על יוצרו, כמו הצורך של האבניים מורה על אחרים היינו הכהנים, ואח"כ אומר עוד עניין גוטספ שבזה מחזק החק'ו שהוא מקפיד על בזיזונו.

הרבי אברהם קארך

- מיאמי ביתש פלארידייא -

ו.uko"ש בשלח חם"ב בסוף או' ד' שມבראר שענין אכילת שבת, הוא רק כשיישלו עונג בזה ולא צער ולכון בשלש סעודות שאז מאיר גילוי דרו"ב והוא מעין יוכב"פ ומעין עוה"ב ולכון צער עבورو לאכול בזמן זה לאכול פת ויזוצא רק בטעימה כלשהין, ומסיים וזהל: ו"יל אז דערפאר איז געוווען מנהג דרכוינו נשייאינו צו יוצא זיין די סעודה מיט א טעימה כלשהין וויל זיין האבן געפילט דעת אור ווואס איז מאיר בסעודה שלישית, ובחסידים - זייןען דאר מקשור צו זיין, לערגען חורחות (ע"מ לעשות) אין גיינען בצריכיהם, ע"ב.

ובהערה שם (21) לפ"ז יש לבאר מ"ש בשיחת ליל כ' דחחה"ס חרפ"ט (קופיר) שאחרי ביאת אדה"ז מפ"ב בפעם הב... הפסיקו לאכול סעודה שלישית (בבית הרב). ע"ב.

ולכאו' צ"ל הלא שם בשיחת הנ"ל כתוב שאדנו"ע כמה שנים הי' בצער על שלא קיימים אכילת סעודה שלישית, וכמו"כ כמדומה לי כתוב שם שאדמו"ר מהר"ש הי' בצער מזה, וא"כ לכאו' הדרא קושיא לדוכתא שמקשה בהליך"ש כי איך הי' מוחר להם שלא לאכול כיון שעט"י זיין מחובי, והתיירוץ שמייקר האכילה הוא בשבייל העongan ולא כשייך צער מזה, הלא כמה שנים הי' אצל הצער על העדר האכילה.

וכמו"כ אפשר להקשוח על מה שאמר לעיל והחסידים זייןען דאר מקשור וככו' ממשען שאצלם אינו מאיר האור ובמילא' לא הי' להם צער מהאכילה, רק שמנון קב"ע לא אכלו, ולכאו' איך הותר להם שלא לאכול כאשר מחזיביט עפ"י זיין.

ואע"ל עפ"י הדין בשו"ע הלכות שבת סי' רפ"ח שמותר להטענות תענית חלום בשבת, ומשמע שאף שלכאו' היי' לו צער מהעדר האכילה וגם היי' לו ענג מהאכילה בעצם, אלא שישנו עניין צרכי שגורם לו צער לא מהאכילה עצמה אלא מזה שאינו מתחנה כדי לבטל החלום, והתענית משוו"ז הוא עונג לו, לכן מותר לו שלא לאכול. כמו"כ בעניין הנ"ל אף שבעצם מצ"ע הי' מתחנה מהאכילה, אבל מ"מ כיון שיודע בזודאי שהאמת הוא כמו שבת אדמו"ז בטידרו שבזמן זה אינו נכוון האכילה זו המחשבה נוותנת לו צער מהאכילה וחונוג מהעדרה.

אבל מ"מ עדין צ"ל הדיווק בהמאמר המוטגר לעיל (ע"מ לעשות) שלכאו' לפי הנ"ל לא זהו הדיווק אלא זה שמקוישרים ומאמינים בהם ובחורחות. וצ"ע.

ודא"ג בעצם העניין אין הוא זה שבס אצל אדמו"ר מהר"ש ואדנו"ע מתחלה הי' להם צער מזה שלא אכלו ש"ס, גם לאחר מאמר אדמו"ז שבסידור שלאחר פ"ב, ואצל הרבנים הלא מאיר האור כבפניהם בהליך?

ואע"ל לענ"ד שבאמת ישנם מעלות בכל אחד מהם וישנו בזאת מה שאין בזאת אלא שב"ק אדמו"ז הכריע לאחר פ"ב שהמעלה שבהעדר האכילה עיקר, ולכון אפשר בשנים הראשונים של אדנו"ע (כבהשicha הנ"ל) שהי' בצער מזה שלא אכל הסעודה שלישית אף

כ"י בודאי הרגיש הගילוים של העדר האכילה והי' לו חענוג מזוה וגם הගילוים של האכילה והי' לו צער מזה, לאל שמצד הכרעה אדמוה"ז לא אכל, (ואפשר כמו מצד קב"ע) החענוג של העדר האכילה גבר, ואח"כ שלא הי' לו יותר צער מזה, או מפניהם שהוא גם מצד הכריע כנ"ל או אפשר שהגיא על מעלה כזו שהיד לו שני הענינים, בגדיר בכלל מתחים מנה.

אבל אצל החטאים קשה כנ"ל, ואף שאפ"ל שהקב"ע הוא כזה בעבד נאמך שרצוון האדון הוא העבד, אבל לבאו' העיקר חסר מן הספר, כי לבאו' לא זה עיקר עניין של קבלת עול.

הנ"ל

ש י ח ר ח

ז. במא שנחביר בהתחוועדות דפורדים העניין דשלחה להם אסתר לחכמים כתובוני לדורות, שלחו לה הלא כתבתי לך שלישים, שלישים ולא רבעים כו" (מגילות ז,א) לבאו' צרייך להבין:

א) מה הי' השאלה בנוגע לפ', עמלק דוקא דילמה בחובה עוד הפעם במשנה תורה? הרי ישנו הרבה מצוות שנשנו במשנה תורה, ובמ"ש הרמב"ן (בריש פ' דברדים) הטעם ז"ל: אבל בישראל יזהיר המצוות הנוגבות בהם פעמי אחד פעמי להוציאם ליהור, ופעמים שלא יזכה אותו רק להזהיר את ישראל ברוב אזהרות, עכ"ל, וא"כ מהו השאלה דוקא מהכפלת פ', עמלק?

ב) הרי הדין דהעובר על דברי הנביא חייב מיתה ביד"ש, הוא רק בשם מפי הנביא עצמו, מבואר בספר פ' שופטים עה"פ "וזכר אליהם" שלא להושיב את הטורבן, וגם בזה דוקא אם שמע מהنبي בעת הנבואה, ולא בשם מנהביה אה"כ, כמ"ש כ"ז בדף ג' פ' שופטים (יח, יח) ובכמה מקומות, וכן בלקו"ש פ' שופטים חל"ח, וא"כ מה ניחוסך ע"י שוכבת גם במשנה תורה או בנבאים, כשבין בר ובין בר לייבא שמיעה מפי הנביא עצמו?

ג) אם במשנה תורה יש החומרה דשות מפי הנביא, משום דברה"ק נאמרה, א"כ מה ניחוסך ע"ז שהוא כתוב ג"כ בנבאים? (בשםואל), ובפרט מדריגות הנבואה של משה היהה מדריגה עליוונה, ממשן ח בהשיכה?

ד) מהו הפוי' שגייחסו כחומר בהענין ע"י שנחביר בנבאים, אם הפוי' הוא מצד הציווי למחות עמלק, הרי ציווי זה הי' לשאול המלך כמ"ש (שםואל א' טו, ג) "עתה לך והכיחה את עמלק וגנו'" וaira' שיריך החומרה דשות מפי הנביא כל ישראל?

ה) שאל הת' א.י.ה. שי' דמהו הפוי' דע"י שכחוב בכתובים ניחוסך בזה העניין ש"צריכים חיזוק", דלבאו' הטעם שאריכים חיזוק הוא משום שאינה מן התורה, אבל כשבלאה"כ הוא כתוב בתורה, וכי בשבייל שהוא כתוב ג"כ בכתובים, לבן צריכים חיזוק?

ו) במגיליה לא, א, "כל מקום שאתה מוצא בבודחו של הקב"ה אתה מוצא ענוותונתו דבר זה כתוב בתורה ושנווי בנביאים ומשולש בכתובים" לכארה אין שיר לומר בענין זה שניחוס חומרא וכו' במא שהוא כתוב בתורה נביים וכתובים ועד"ז בע"ז יט, ב, כל העוסק בתורה נכסיו מצלחית לו דבר זה כתוב בתורה ושנווי בנביאים ומשולש בכתובים, דאייר שיר בזא שניחוס חומרא וכו'?

הרב גרשון קלירטס

ח. בהמשך למש"כ בגליון כ (קכג), דנה בא רכש האדים עללה לתורה וمبرך על התורה ה"ה מעיד על שרוכחה, ובכן אין לקרות ב', אחיכים זאה"ז מפני שהם פסולים לעדות, וכתיב עדות ה' נאמנה, ובן פי' הב"י בטוד"ר או"ח סי' קמ"א. ע"ב.

והנה מצאתי בס' טעמי המנוגדים, ע' קנב, שמבייא גם טעם דאיין לקרות בן אחר אב או בני אחיכים זא"ז, ממש"כ עשרה זקנים ס' קמא משום דפסולים לעדות. וכתיב הפ"מ שם סק"ח ולפ"ז כל אורחות שאין מעידים מבואר בח"ם סי' לד אין ראיין לעולות וב"ש הפסול לעדות מהמת עברה, עיי"ש.

ובן בס' כתור שם טוב (להר' ש.ט. גאגין) בע' דש ואילר (לאחר שמברך באריכות עניין עין הרע עיי"ש) מביא את הב"י הנ"ל בטעם דפסולים לעדות ומסיים "וטעם המתבל הוא משום שם פסולים לעדות, ומ"ה מעליין אותן עליה אחר ביניהם.

* * *

בנוגע לחשובה הרמב"ם שהבאתי, שמטע שברכה"ת קאד רק על הקראיה ולא על גוף הס"ח (כמו שמצינו לגביו לולב או סוכה), ראייתי שחשובה זו מזבח במחזיח השקל סי', קמ"ג על סעיף ד, אלא לאחר שמבייא תשובה זו כותב שהרשב"א חלק עלייו וכו' שא"ב הרמב"ם גופי' בחיבורו הגadol חזר בו שכ' פ"י מהל' ס"ת, "כ" דברים הן שכ"א מהן פטול ט"א וכו' ואין קורין ברביבים" וא' מהן הוא שחרר בו אפי' אותן א' או הוסף אפי' אורה א'.

אולו' המהרא"יBei רב כ' שזה דוחק לו' שחדר בו בחבورو דאי"ב צ"ל שכל גאוניג עולומ שבל' הרמב"ם שנגבעו בין ה"ל טוענים, אע"כ מ"ש בחבورو הוא לעניין קיומם ע' שחיביב כל א' מישראל לכתחוב לו ס"ת וכמ"ש ב"ד ריש הל' ס"ת ובס"ת שחדר בו אפי' אורה א' או א' מכ' דבריהם הנ"ל הפסולים ס"ת לא קיימים מ"ע, ומ"ש ואין קורין בו ברביבים כתוב בס' ב"ה ווז"ל כיון שלא קיימים המ"ע איין ראיין שיקרא בו כו' עכ"ל.

ובכן נראה דברי המהרא"יBei רב, דהנה בכו"ב הלכות בהלכות קרייה"ח מצינן שבידייך סומכין אפומקין (הרמב"ם) דמכשירין קרייה בס"ת פסולה.

ועפי"ז, זה מה שבגליון כא (קכד), רצוי לבאר, על מה ששאלתי [דנה בא רכש האדים לתורה הוא מעיד עז כשרות הס"ת מאחר שمبرך עלי', וע"ז שאלתי מחשובה הרמב"ם

שברכת התורה קאי על הבריה ולא על הס"ח [להעיר משו"ע אדה"ז סי', רס"ג - קיא ה] - בסוגרים - ברמי' קיג שאינו מברך וצונו שכבר בירך בשחר אלא משום כבוד התורה לבד תיקנו לברך לכל קרייה וקריה[], ולכון מוחר לברך גם על החומשיים שהמbove באשלחה הוא עפ"י הלכה ולא עפ"י דעת הרמב"ם, הרי מצינן בכור"כ מקומות שבדייעברן כן סמכינן על דעת הרמב"ם, א"כ אעפ" שברוב הפעמים הס"ח היא כשרה בחכלה, אבל ישנים פסולים שעדרין יכולם לברך עליי כי סמכינן על דעת הרמב"ם, וא"כ אלה"ב - לפי ביאר כ"ק אדם"ר שליט"א, הדין ה' צריך להיותו, דרך ס"ח כשרה בחכלה מוחר לברך עליי, ומדוע מכירין בדייעבר ג"כ כמה פסולין בס"ח, ואיך אפשר לומר שענין ברכמה"ת הוא עניין של עדות, דלא כל הפעמים הוא עניין של עדות?

דרך אגב, עפ" הנ"ל צלה"ב עוד עניין: מדברי מהר"יBei רב, שמעו שלמוד שס"ג של קרייה לאו דוקא צריך לכתלה כל הגדרים דס"ח שלמצוות בחכלה ס"ח, ואם אמרינו דיויציאין מצות כתיבת ס"ח עי"ס"ג של צבור, הרי כל דבר שפותל ס"ח ב כדי לשים מ"ע דכתיבת ס"ח, ה' צריך להיות נחשב ג"כ פסול בס"ח של ציבור שמתיחסים בשbill קרייה, ואפי' בדייעבר, א"א לסמור על דעת הרמב"ם, דהרי אין יוצאים בהזה מ"ע דכתיבת ס"ח, ולהעיר, שברוב מקורים, דוקא כשם יש ס"ח א' בכל הבהכנה"ס א"ד סמכינן על דעת הרמב"ם,

וגם צלה"ב: איך כל הקהיל (אלו ששאלו את השאלה המובא בחשיבות הרמב"ם), יצאו י"ח מ"ע דכתיבת ס"ח?

ומה שבקיש מהרמב"ם שישיבו ס"ח כשרה לכתלה, מדוע רק נתן הטעם "משום קרייה", הרי נראה מshallתם, דבכל העיר לא ה' לסת ס"ח כשרה, א"כ מוכראים לצאת י"ח מ"ע דכתיבת ס"ח, עי"ס"ח של ציבור, א"כ הטעם עיקרי מדוע היו צריכים להשיג ס"ח כשרה הוא בצד קל הקהיל יצאו י"ח מ"ע דכתיבת ס"ח (ולא רק משום קרייה).

מיכאל לוֹדוֹנִיק

- ישיבה גדולה ניו הייוזון -

שְׁוּבָרֶת

העדות ללוח היום ג'ום

ט. י"ח גיסן "והנשמה נתונה בהלוואה להאדם", - להעיר שיום זה הוא יום הולדת של הרה"ח המקובל הר' לוי יצחק - אביו של כ"ק ארמו"ר שליט"א.

כ"ט חמוץ "מצאו פתקא כי"ק הצע"ז וחוכנה, שהחלית ללימוד בכל יום שש שעות בלילה בעמידה נגלה, וח"ל שקיים ועבר על ש"ס בבלי וירושלמי וארבעה חלקין שלחן ערדך בעיון".

ראה שיעור הוושת דיווט זה: ואלה הדברים אשר דיבר משה אל בני"י גו" וראה פי' הרמב"ן זכו' שמשה רבינו החכימן - כאן למד תורה לבני ישראל. וראה גם' מגילה ד"כ ע"א: מימוח משה רבינו ועד רבנן גמליאל לא היו לומדים תורה אלא מעומן.

הדיםוק "בלילה" - להעיר ממשו"ר פמ"ז: מקרה ביום ומשנה בלילם

ד' פנ"א "דער עיקער איז די ברכה פון הש"ח", - ראה שיעור חומש דיום זה: כי ה"א ברכך בכל אשר העשה גו'.

ז' מנ"א "אגרת הקודש פותחין בברכה, נכתבה עשרה שנים קודם כתיבת אגרת קטנות".

ראה סה"מ תש"ח, ע' 170.

ב"א מנ"א "ההעתקות בדרכי החסידות הו", אשר גם בהלכו בשוק טרוד בעסקיו יחשוב מה הוא יכול לעשות بعد ענייני החסידות וטובות החסידים, וכשהוא פוגש מי שהוא מאנשי השוק מכיריו - בענייני מטהר - ידברו על לבו, כי יבוא אל שיעורי הלמודים בדא"ח או לאיזדו החז운דות".

ראה שיעור חומש דיום זה: ראה אנכי גו' את הברכה אשר חשמעו גו' וראה פי' אורה"ת הק' עה"פ: צריך שהמוכיח היל' בו ... (גם) שהשיג השגת טוב עוה"ז ... כי אם היל' מושלל ... לא יאמנו דבריו למשיבי טוב עוה"ז (והיינו "מכיריו בענייני מטהר"). וראה פי' אורה"ת (לאח"ז) ד"ה עוד ירצה כו': ואמר אשר "שהוא דבר המוחלט כאשר קווותה להם נפש הצדיק לפני שהשומע דברי אלקים חיים התורה מטיבה נפשו ומיirthו (והיינו מחאים לתיבות: יבוא אל שיעורי הלמודים בדא"ח").

הרב מיכאל אהרן געליגזן

- ברוקלין נ.י. -

לזכות

החתן התמים יצחק שמעון שיחי

והכלה אסתר רחל תחיה

בארבעה

לרגלי נישואיהם בשעתומו"צ

ביום ג' כ"א אדר

ה'תהי' שנת בית מושich

שנת השמונים לכ"ק אדמומי' שליט"א

נדפס ע"י

הוריהם

**הרה"ת ר' משה יעקב זוג' רבקה תחיה טעלעשבסקי
הו"ח אי"א ר' מאיר זוג' אסתר הינדא שיחיו באربعער**

זקניהם

הרה"ח וכוכי התמים ר' מרדכי דוב שיחי טעלעשבסקי

הו"ח אי"א ר' מרדכי שיחי נוי